

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет фізико-технічний

Кафедра безпеки життєдіяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-педагогічної роботи

Дмитро СВІНАРЕНКО

2020



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1.11 Безпека життєдіяльності та охорона праці

(шифр із ОПП і повна назва навчальної дисципліни)

**для здобувачів вищої освіти
на основі повної загальної середньої освіти**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 18 Виробництво та технології

спеціальність (ості) 181 Харчові технології

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(за наявності)

(назва спеціалізації)

освітня(-і) програма(-и) "Харчові технології"

(назва освітньої програми)

факультет/центр хімічний

(назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова/вибіркова)

**Дніпро
2020**

Розробник (-и): Олена ЛЕВИЦЬКА канд.техн.наук, доцент

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри БЖД
(назва кафедри)

Протокол від "15" вересня 2020 року № 2

Т.в.о. завідувача кафедри БЖД
(Олена ЛЕВИЦЬКА)
(ім'я та прізвище)
(підпис)

Погоджено із завідувачем випускової кафедри Харчових технологій

зі спеціальності 181 Харчові технології
за освітньою програмою Харчові технології

(дата) (підпис) (Наталіє Погоратки)
(ім'я та прізвище)

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету
фізико-технічного
(назва)

Протокол від. "22" вересня 2020 року № 2

Голова НМРФ (підпис) (Анатолій КУЛАБУХОВ)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри БЖД на наступний навчальний рік
(назва кафедри)

2021/2022 н. р. протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.
20__/20__ н. р. протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.
20__/20__ н. р. протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.
20__/20__ н. р. протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

1. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є надання знань, умінь, компетенцій для здійснення ефективної професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення надзвичайних ситуацій, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку, забезпечення оптимального управління охороною праці на об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності, усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Дисципліна сприяє формуванню наступних компетентностей:

- ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК07. Здатність працювати в команді.
- ЗК09. Навички здійснення безпечної діяльності.
- ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК13. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.
- ФК10. Здатність розробляти проекти нормативної документації з використанням чинної законодавчої бази та довідкових матеріалів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності)

Немає

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- культури безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- сучасних проблем і головних завдань і принципів забезпечення безпеки людини;
- засобів збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- соціально-економічних, законодавчих, нормативно-правових і організаційних основ охорони праці;
- заходів і засобів захисту працівників від впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

уміння:

- у виробничо-технологічній діяльності:
 - здійснювати ідентифікацію шкідливих і небезпечних факторів у оточуючому середовищі;
 - оцінювати технологічні процеси та обладнання на відповідність вимогам стандартів безпеки і гігієни праці;
 - обирати та експлуатувати сучасні засоби колективного і індивідуального захисту;
 - ефективно виконувати функції, обов'язки і повноваження з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
 - провести заходи щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві;
- у організаційно-управлінській діяльності:

- оцінювати виробниче середовище на відповідність санітарно-гігієнічним вимогам, використовувати результати атестації робочих місць;
- оцінювати рівень вибухо-пожежної небезпеки приміщень і забезпечувати відповідність заходів пожежної профілактики, засобів, пристроїв та заходів протипожежного захисту нормативним вимогам;
- проводити і оформлювати інструктажі з охорони праці на робочих місцях;
- проводити необхідні дії при виникненні нещасних випадків під час виконання роботи;
- оцінювати гігієнічні характеристики умов праці на робочих місцях;
- визначати показники вибухо-пожежної небезпеки приміщень і вибирати перелік і марки первинних засобів пожежогасіння.
- провести заходи з профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності;
- організувати діяльність у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- методично забезпечити і провести навчання та перевірку знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу);
- у педагогічно-консультативній діяльності:
 - забезпечувати проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та охорони праці;
 - надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Програмні результати навчання за ОП Харчові технології:

ПР01. Знати і розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі харчових технологій.

ПР02. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти

ПР16. Дотримуватися правил техніки безпеки та проводити технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності.

ПР21. Вміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу з метою донесення ідей, проблем, рішень і власного досвіду у сфері харчових технологій

ПР27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.

4. Структура навчальної дисципліни.

_5 семестр

Форма навчання денна

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				Примітки**			
		лекції	практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	2021/2022н.р.			
<i>Розділ 1. Безпека життєдіяльності як база конценція сталого розвитку</i>									
1	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності (БЖД), таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	2	4		2				
2	Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	2			4				
3	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	4			3				
4	Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.				5				
5	Тема 5. Менеджмент безпеки				4				
<i>Розділ 2. Охорона праці як запорука збереження здоров'я та працездатності</i>									
6	Тема 6. Правові та організаційні основи охорони праці		2		4				
7	Тема 7. Профілактика травматизму та професійних захворювань				5				
8	Тема 8. Основи фізіології та гігієни праці	4	2		5				
	Тема 9. Основи виробничої безпеки	4			4				
	ВСЬОГО	16	8		36				

5. Критерії та засоби оцінювання

5.1 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання.

5 семестр

Поточне оцінювання

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Контрольне тестування за темами Тема 1 – тема 5 Тема 6 – тема 9	8 16	20 за одне тестування, всього – 40
Опитування на практичних заняттях, перевірка результатів виконання завдань, виконання тестів	4,6,8,10	10 – за одне практичне заняття, усього – 40
Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи: виконання тесту перевірка конспекту	7 15	10 10
Залік	17	100 балів за результатами поточного оцінювання

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Застосовуються технічні засоби (мультимедійний проектор, засоби комп'ютерної техніки та інформаційних технологій).

Програмне забезпечення: ОС Windows 7*, ОС Windows XP, MS Office 2007, MS Office 2003, Power Point, Kingsoft Presentation, Impress тощо.

Шумомір ШУМ 1м, люксметр Ю – 116, дозиметр «Белла», психрометр Ассмана

7. Рекомендована література:

Основна: (Базова)

1. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2004. – 328с.
2. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
3. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. – Львів: Піча Ю.В., К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ.", 2002. – 328 с.
4. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008, - 158 с.
5. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр

ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005.- 301 с.

6. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
7. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
8. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 – 336 с.
9. Основи охорони праці. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів всіх спеціальностей і напрямів підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»/О.В. Долженкова, О.В. Січевий, О.В.Золотько, О.Г.Левицька –Дніпропетровськ: – 2017. – 56 с.
10. Посібник для самостійної роботи з дисципліни «Охорона праці» тема: «Пожежна профілактика на суб'єктах господарювання» [Текст] / О.В.Золотько, О.В.Січевий, О.Г. Левицька, О.В.Долженкова. – Д.: Сова, 2017. – 30 с.
11. Методичні вказівки з дисципліни Безпека життєдіяльності для вивчення розділу «Хімічна безпека» [Текст] / О.Г. Левицька, О.В.Січевий, О.В.Золотько, О.В.Долженкова. – Д.: Сова, 2017. – 15 с.
12. Методичні вказівки до вивчення курсу «Безпека життєдіяльності». Розділ «Промислове освітлення» [Текст] / В.І. Довгаль. - Д.: РВВ ДНУ, 2000 р. – 26 с.

Додаткова:

1. Безопасность жизнедеятельности: Учебник / Под ред. проф. Э.А. Арустамова. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Изд. дом "Дашков и К", 2000. – 678 с.
2. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. – Х.: Ранок, 2000. – 304 с.
3. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздій С.П. "Безпека життєдіяльності" навчально-контролюючі тести. – Київ: "Саміт-книга", 2005. – 148 с.
4. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – Суми: Університет. книга, 1999. – 301 с.
5. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.
6. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К.: 2009 –с.
7. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”, 2010. – 648 с.
8. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: «Тріада плюс», 2011 – 436 с.
9. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
10. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці»/ В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Л. А. Васьковець та ін.; За ред. В. В. Березуцького. — Х.: Факт, 2005. — 348 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
2. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
3. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
4. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
5. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
6. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).

7. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
8. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
9. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
10. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
11. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
12. Бібліотека ДНУ
13. Бібліотека ФТФ
14. Електронна бібліотека ДНУ
15. Репозиторій ДНУ

**Тематика практичних занять
здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

Назви розділів і тем	Кількість годин
Практична робота 1. Визначення та опис ризику як кількісної оцінки небезпек	4
Практична робота 2. Правові та організаційні основи охорони праці	2
Практична робота 3. Основи фізіології та гігієни праці	2
<i>Разом</i>	8

**Тематика самостійної роботи
здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

Назви розділів і тем	Кількість годин
ТЕМА 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності (БЖД), таксономія небезпек.	2
ТЕМА 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	4
ТЕМА 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	3
ТЕМА 4 Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	5
ТЕМА 5. Менеджмент безпеки	4
ТЕМА 6. Правові та організаційні основи охорони праці	4
ТЕМА 7. Профілактика травматизму та професійних захворювань	5
ТЕМА 8. Основи фізіології та гігієни праці	5
ТЕМА 9. Основи виробничої безпеки	4
Разом	36